

Vidmar, Janja: **Črna vrana**.

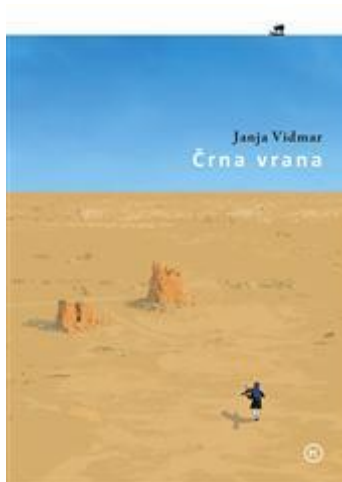
Spremna beseda Boštjan Videmšek. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018, 249 str.

| M | 4. stopnja | spremna beseda, za pogovore o knjigah

Dekleta – Begunci – Sirija - Delovni migranti – London –

Anglija – London – Terorizem – V mladinskem leposlovju

družina / bratje in sestre / tujina / nasilje / mladostniki / medosebni odnosi / Islamska država

Na hrbtne strani knjige poleg kratke predstavitve romana: »Presunljivo ogledalo sodobnega časa.«

»Vse osebe in dogodki v tej knjigi so izmišljeni.

Resnica je mnogo bolj boleča in manj poetična.« (str. 7)

Boštjan Videmšek v spremni besedi: »To je knjiga, ki bi morala biti obvezno branje za vsakogar, obenem pa orožje in orodje boja proti pošasti razčlovečenja. Proti prebujajoči se pošasti fašizma.«

Roman je zahtevno branje s težkimi sporočili, res »obvezno branje za vsakogar«, predvsem pa za srednješolce, morda tudi za učence tretjega triletja OŠ, in seveda za odrasle! Boleče over-cross besedilo.

Spodbude za branje:

- Begunka Hibi se uspe rešiti iz vojne v Siriji, na srednji šoli v Londonu trči na Jana, sina iz slovenske družine, ki je se je preselila v London zaradi očetovega boljšega zaslužka. Toda »njuni pripovedi sta le del niti, navitih v klobčič povezanih zgodb, v katerih se srečujemo tako z londonskimi huligani kot z mladimi na vadbiščih Islamske države ter vojnih in kriznih žariščih na različnih koncih sveta in z begunci na balkanski begunski poti« (tako na hrbtne strani knjige). Bi klobčič razvezali v posamezne zgodbe? Preberimo roman.
- Poleg Hibine in Janove spoznamo tudi druge zgodbe, v katerih nastopajo: Janova sestra Taja, Hibin mlajši brat Savid in starejši brat Džunaid, afriški deček brez imena, čečenska deklica Nura, njen brat Tamer, musliman Malik, Čukvuma iz Nigerije ... tudi Eric in Jamie ter drugi. Mlade bralce spodbujam, naj jih predstavijo. Najbrž bodo že te predstavitve podprli z informacijami in spoznanji, ki jih imajo iz družinskih pogovorov in dnevnih poročil o dogajanju po svetu, beguncih idr.

- Pisateljica je predstavila najstnike iz različnih držav, različnih ver in kultur, toda vsi trpijo v vojnah ali zaradi njihovih posledic, nekateri so begunci ... nekateri med njimi so torej prišleki v Londonu, dijaki iste srednje šole. Situacija je večjezična in večkulturna, dijaki so tudi iz različnih družbenih slojev; toda vsi so travmirani, zato je medvrstniško nasilje med njimi še močnejše, na londonskih ulicah so nasilne tolpe mladih idr. Učitelji na šoli seveda skušajo zavezati njihovo nasilje, toda mladim nikakor niso kos, vlada napetost in prikrito sovraštvo. »Normalna« najstniška nesoglasja in merjenje moči se v takšnem okolju kaj hitro razplamtijo v globlje spore. (V sebi nosijo medsebojna sovraštva svojih narodov in držav.)
- Zanimivo, kako Jan razume samega sebe in kako razmišlja o drugih prišlekih: »Ne, nisem migrant, iz Slovenije sem! Mi smo v Evropski uniji in smo civilizirani. Saj ne pravim, da oni niso, nekateri med njimi so verjetno izobraženi ali kaj, ampak ko zaživiš drugje, se pač prilagodiš. Travmiraj doma, ne zunaj. In pri normalnih ljudeh se lahko zaneseš, da ne bojo šli mimo tebe in te mimogrede fliknili v zrak ali pa ti preluknjali ledvice.« (str. 33) Janov oče si je v Londonu našel bolj plačano službo; pisateljica predstavi boleče spremembe v njihovi družini in usodne dogodke, ko se vsi preselijo v London, v njihovih medsebojnih odnosih idr.
- Deklici Hibi so Jan in dva njegova sošolca potegnili z glave *hidžab*, naglavno ruto, ki pokrije lase in ramena. Zakaj? Kaj to pomeni za islamsko dekle?
- Hibi je s skupino beguncev prečkala tudi Slovenijo. Kaj so doživeli?
- S čim se ukvarja Jan, kaj ga pomirja? (Plavanje.) Kaj pa Hibi? (Igra na violino, njen nastop na šoli tudi nekako zaobjame besedilo celotnega romana, začne se v prologu in konča na koncu romana.)
- Zakaj ima roman naslov »Črna vrana«? Komu vse pravi avtorica »črna vrana«? Kaj predstavlja naslovnica knjige?
- Kako se jim zdi naslovnica knjige? Naslovnico je naredila Pia Rihtarič (v kolofonu najdemo podatek, da je "knjigo opremila").
- Pogledamo za spodbudami tudi na Fejstbuk: http://www.mladinska.com/fejstbuk/zivljenje_ni_izi/novo-crna-vrana
- Pričakujem različne odzive mladih bralcev na ta roman, odvisno tudi od tega, koliko sicer poznajo begunsko problematiko. Morda bi bilo dobro, da organiziram medgeneracijski pogovor, povabim na pogovor profesorja zemljepisa ali zgodovine z naše šole ali katerega drugega poznavalca sodobne situacije v svetu.

Nadaljnje spodbude za branje:

- Morda bodo mladi bralci raziskovali naprej tudi v različnih virih o dogajanjih v Iraku, Siriji, Čečeniji, Nigeriji itd.
- Na pogovor povabimo avtorico Janjo Vidmar, ki je za svoj roman raziskala mnogo gradiva in ga napisala tako, da seže v srce.
- Morda povabimo na pogovor Boštjana Videmška, ki je k romanu prispeval spremno besedo z naslovom »*Humanistični Tour de Force*«, ki seže v srce kot krik. Je novinar Dela in sodelavec številnih tujih časopisov, revij in spletnih medijev. Od leta 1998 je poročal s skoraj vseh svetovnih kriznih žarišč.

- Preberemo knjigo *Otroci sveta* Janje Vidmar:

Vidmar, Janja: [Otroci sveta](#).

Spr. beseda Vlasta Nussdorfer, Milena Zupančič. Fotogr. Benka Pulko. Ljubljana: Undara studio, 2013, 135 str.

Ali :

Posebna darilna izdaja. Ljubljana: Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, 2015, 144 str. (Zbirka Zlata bralka, zlati bralec).

| P | 2. stopnja | fotografije, spremne besede, za pogovore o knjigah

| drugačnost, otroci, otroštvo, večkulturnost

- Begunsko tematiko obravnava več knjig, ki smo jih predstavili v naši Priporočilnici: [Ukulele jam](#), [Nikoli ne reci, da te je strah](#).
- Tematski seznam [VEČKULTURNOST](#) (knjige na temo begunci, večkulturnosti, strpnosti, rasizmu idr.)

Mag. Tilka Jamnik